

70 година победе над фашизмом
у Другом светском рату 1941-1945. године

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и пагодбранаца Србије. ЗЕМУН, Штротсмајерова број 1

БИЛТЕН

Број 43, јул 2015. године

ПРОСЛАВА ДВА ВЕКА ОД "БОЈА НА ДУБЉУ"

Споменик јунацима Боја на Дубљу

Уз државне и војне почасте у порти цркве Светог Вазнесења Господњег у Дубљу одржана је централна прослава обележавања 200 година од Боја на Дубљу. Свету Архијерејску литургију служио је владика шабачки Лаврентије. Пре полагања венаца освештано је спомен обележје посвећено изгинулим ратницима и одржан парастос. Венце у спомен-костурници у којој се налазе посмртни остаци српских и аустро-угарских војника из Првог светског рата, положили су војни аташеи Републике Чешке и представници Владе и Војске Србије. Одржана је и свечана академија – уметнички програм музичко-сценског приказа посвећеног "Боју на Дубљу".

Бој на Дубљу била је велика битка између српских устаника и турске војске, која се одиграла у мачванском селу Дубље, 14. по старом, односно 26. јула по новом календару 1815. У бици су Турцима нанети велики губици. Битком на Дубљу завршен је оружани део Другог српског устанка.

Представници УПВЛПС су својим присуством увеличали ову манифестацију. То је била прилика и за целодневно дружење са нашим пензионисаним ваздухопловцем Миленком Ковићем и гостољубивим Мачванцима.

Представници УПВЛПС су обишли и локално гробље у селу Дубљу, где су се поклонили сенима трагично настрадалог колеге војног пилота Јована Пенића.

Представници УПВЛПС који су присуствовали обележавању 200 годишњице Боја на Дубљу

ИЗ ИСТОРИЈЕ НАШЕГ ВАЗДУХОПЛОВСТВА

Престолонаследник Александар I Карађорђевић врши смотру француске ескадриле на аеродрому Бањица, 27. VII 1915. године.

ПРЕ 100 ГОДИНА

- 23. јула 1915. године, постигнута је друга победа у борбама у ваздуху на српском фронту (капетан-пилот Полан и каплар-механичар Ластард). Они су изнад Борче оборили један аустријски авион, који је претходно бомбардовао Београд. За постигнуту успех француски авијатичари су одликовани највишим српским одликом и то: капетан Полан Карађорђевог звездом са мачевима IV степена, а Ластард Златном медаљом за храброст.

- 27. јула 1915. године, престолонаследник Александар Први Карађорђевић је извршио смотру француске ескадриле на аеродрому Бањица. Тада је обавио и лет са капетаном Лујом Поланом.

ПРЕ 70 ГОДИНА

- 17. јула 1945. године, 554. ваздухопловни јуришни пук је слетео на сомборски аеродром. Овај пук је формиран у СССР-у, одакле је за Југославију полетео 22. јуна. Био је наоружан најбољим јуришним авионом Другог светског рата, чувеним „штурмовиком“, Иљушин Ил-2.

Припадници 554. ваздухопловног јуришног пука, постројени испред авиона Ил-2, пред полетање за Југославију

ПЕТАР ОБРАДОВИЋ

У Београду је 7. јула 2014. године, након болести, преминуо један од наших најстаријих војних pilota, и члан нашег Удружења, пуковник авијације у пензији Петар Обрадовић. Сахрањен је на гробљу Лешће.

Петар Обрадовић је рођен 9. априла 1920. године у селу Подгора, Жабљак. Основну школу је похађао у родном селу. Завршио је и једну годину гимназије, а након тога, од четрнаесте па до деветнаесте године живота, ради као шумски радник. Средином октобра 1939. уписује се у подофицирску школу у Новом Саду, а априла 1940. прелази у Другу пилотску школу у Краљеву, где лети на авионима Бикер јунгман, Бреге 19 и Потез 25. Пред рат, марта 1941. школа прелази у Никшић и он ју завршава априла 1941. и постаје поднаредник пилот. Завршио је и пилотску школу у Краснодару у Русији 1945. и највише ваздухопловне школе у ЈНА.

Био је командант 172, 119. и 82. авијацијског пука.

Заклетва новопријетених потпоручника у 204. вбр.

ЈАНКО ЛУТОВАЦ

Дана 27. јуна 2015. године, заувек нас је напустио Јанко Лутовац, падохбранац у пензији и светски рекордер у броју изведених скокова у једном дану. Јанко је рођен 1927. године у селу Дапчиће код Бера. Као партизански борац, крајем 1944. године је завршио обуку за стрелца на Ил-2 „Штурмовик“, да би се две године касније определио за падохбранство.

Током падохбранске каријере, Јанко је извео 1.631

падохбрански скок, а у анале светског ваздухопловства је ушао извршивши 137 скокова у једном дану (призната су 132 јер комисија није присуствовала извођењу првих пет). Радни век је завршио као службеник у Савезном министарству унутрашњих послова, а последњи падохбрански скок је извршио 1983. године у Узбекистану у 56-ој години живота. Међународна ваздухопловна федерација (FAI) је 1969. године Лутовцу доделила прву Златну падохбранску медаљу.

СЕЋАЊЕ НА ПОГИНУЛЕ ДРУГОВЕ

ЈОВАН ПЕНИЋ

Приликом одласка у село Дубље у Мачви на свечано обележавање 200-годишњице Битке на Дубљу, делегација Удружења пензионисаних војних летача и падохбранца Србије обишла је гроб pilota Јована Пенића, из истог места, и одала му пошту.

Јован Пенић је завршио Ваздухопловну војну академију као пилотамац 27. класе, 1977. године са звањем пилот дозвучних млазних авиона. Потом је стекао летачко звање pilota надзвучних млазних авиона.

Погинуо је 1982. године у извршавању летачког задатка на авиону МиГ-21.

Школовање ваздухопловних подофицира

Министарство одбране Републике Србије обавило је на свом званичном сајту дана 26.07.2015, године, вест са насловом:

“ПОВРАТАК СЈАЈНЕ ТРАДИЦИЈЕ”

Одлуком министра одбране Братислава Гашића, у школској 2015/2016. години поново се уводи средњошколско стручно образовање подофицира Војске Србије, после двадесет година од како је престала са радом Средња стручна војна школа. На редовно четворогодишње школовање, на смер „**Ратно ваздухопловство и противваздухопловна одбрана**“, биће уписана 46. класа са 30 ученика и ученица. По завршетку Средње стручне војне школе они ће бити примљени у Војску Србије у својству професионалног подофицира, у чину водника.

Током протекле две деценије школовање подофицира организовано је на различите начине, а последњих година прве водничке чинове добијају најбољи професионални војници после вишестепеног стручног усавршавања у Центру за обуку и усавршавање подофицира. Међутим, показало се да се актуелним начином добијања подофицира не може обезбедити адекватна и континуирана попуна техничке и ваздухопловнотехничке службе.

Конкурс за пријем и селекцију кандидата биће објављен 1. августа 2015. године.

Школовање ваздухопловног стручног кадра у Краљевини Југославији

ВАЗДУХОПЛОВНА ПОДОФИЦИРСКА ШКОЛА

Школовање подофицира почело је у октобру 1926. Пред рат, 1939. број примљених питомаца повећан је са 100 на 400. Школа је била у саставу Команде ваздухопловних стручних школа у Петроварадину до 1930. године, а од тада почиње да ради самостално. Школа је из Петроварадина септембра 1938. премештена на а. „Југовићево“ код Новог Сада, а непосредно пред рат, априла 1941. у Сјетлину код Сарајева.

На школовање примани су путем конкурса младићи из грађанства старости 17 до 21 годину и младићи из војске са завршеном регрутском обуком до 23 године старости. Кандидати су морали имати завршену основну школу, а предност су имали они са завршеним занатом.

Школовање је трајало две године, а тежиште је било на општевојној настави. После завршене школе питомци су унапређивани у чин поднаредника и распоређивани у ваздухопловне јединице као дисциплинске старешине. Имали су право да после једногодишње трупне службе наставе школовање у механичарској школи и другом стручним ваздухопловним школама и курсевима и да се оспособе за аеропланске послужбоце. После завршене механичарске школе подофицири су могли да конкуришу и за пријем у пилотску школу.

У периоду од 1926. до 1941. године Ваздухопловну подофицирску школу примљено је 15 класа. Било је 2250 полазника, а тог броја подофицира пилота постало је њих 547.

ВАЗДУХОПЛОВНЕ СТРУЧНЕ ШКОЛЕ

За обуку старешинског особља за стручне и помоћне службе војног ваздухопловства формиране су школе, а обука војника вршена је путем курсева у пуковима. Ради боље обучености одлучено је да се формира Команда школа специјалиста са девет школа. Школе су формиране од већ постојечих у Краљеву, Нишу и Панчеву 1939. Штаб команде школа специјалиста, оружарска, метеоролошка, шоферска и школа помоћних служби смештене су у Нишу, мотористичка, монтерска и електричарска на аеродрому у Краљеву, школа за везе и фотографска остале су у Панчеву. Задатак тих школа био је стручна обука нижег ваздухопловног особља и попуна јединица подофицирма, капларима и редовима за помоћне службе у ваздухопловству.

Механичарска школа при Ваздухопловном арсеналу у Петроварадину основана је 1921. године, а 1923. је премештена у Нови Сад. Постојале су механичарске школе: Седмог ваздухопловног пука у Мостару од 1927; Другог ваздухопловног пука Сарајево од 1931; Трећег ваздухопловног пука Скопље од 1931; Четвртог ваздухопловног пука Загреб од 1931; и Шестог ваздухопловног пука Земун од 1931. године.

Школовање ваздухопловног стручног кадра у СФР Југославији

ВАЗДУХОПЛОВНО-ТЕХНИЧКЕ СРЕДЊЕ ШКОЛЕ

Ваздухопловнотехничка средња војна школа настала је из Ваздухопловне подофицирске школе (ВПШ) формиране је 3. фебруара 1945. у Новом Саду. Мења има у Ваздухопловна механичарска подофицирска школа (ВМПШ) и јула 1945. прелази у Краљево, а априла 1946. године у Рајловац. Од 1945. до 1956. године школовање је трајало две године. Прве четири класе биле су састављене од припадника војске, а од 1950. примани се кандидати из грађанства. Школа је имала: авиомоторску, авио-оружарску, авио-електричарску и авио-инструментарску специјалности. Од 1956. до 1969. школовање траје три године. Од 1969. уводи се четворогодишње школовање.

Војна школа стручних радника. За потребе стручних радника на пословима ваздухопловно-техничког одржавања, обезбеђења и производње, формирана је у ШЦ РВ и ПВО Рајловца Војна школа стручних радника. Током двогодишњег школовања обучавањем су квалификовани радници 22 специјалности у више ваздухопловних смерова: ваздухопловно-машинском, ваздухопловне опреме, електротехничког и технолошког.

ПИЛОТСКА ПОДОФИЦИРСКА ШКОЛА

Пилотска подофицирска школа формирана је 1952. године у оквиру Летачког школског центра у Мостару. За прве три класе школовање је трајало две а за четврту и пету три године. Школа је престала са радом 1959. године. Већина подофицира пилота завршила је ВВА у 14. класи.

ГОДИНУ ДАНА ОД ПАДА АВИОНА ИЗНАД УКРАЈИНЕ

Поводом годишњице пада авиона на лету МХ17 у Украјини, када је погинуло 298 људи, одржане су комеморације широм света као и у украјинском селу Грабове, недалеко од места пада авиона. Већина погинулих били су холандски држављани. Пет држава чији су грађани били на лету – Аустралија, Белгија, Малезија, Холандија и Украјина, покренуле су истрагу, а крајњи извештај се очекује у октобру.

АВИОН МУП-А ЦГ УПАО У СКАДАРСКО ЈЕЗЕРО

Противпожарни авион МУП-а Црне Горе док се пунио водом преврнуо се и упао у Скадарско језеро. Пилот није повређен. Противпожарни авион имао несрећу у фази слетања на језеро. Авион је требало да учествује у гашењу пожара, па је на језеро био упућен како би резервоар напунио водом. Тачан узрок несреће и ниво оштећења авиона биће утврђени у даљем поступку који ће спровести надлежне институције, саопштено је из МУП-а Црне Горе. (21. јул 2015)

ДРОН УМАЛО СРУШИО АВИОН „ЛУФТХАНЗЕ“

Летелица се скоро сударила са дроном на висини од 2.500 стопа у маневарском простору за слетање авиона немачке компаније „Луфтханза“, који је летао на релацији Минхен – Варшава, улетео је дрон, јавили су немачки медији. Авион ЛХ-1614 слетео је затим сигурно на варшавски аеродром. (Телеграф.рс/Тањуг)

ИНЦИДЕНТ РОБИНСОНА Р44 КОД ДОБАНОВАЦА

Главни истражитељ Центра за истраживање удеса и озбиљних незгода у ваздухопловству, Небојша Петровић, сачинио је 15. јула прелиминарну информацију о инциденту хеликоптера Робинсон Р44 YU-NFK приликом слетања недалеко од Добановаца. Према информацији о инциденту приватни лет био је најављен 09. јула у зони Добановци – Сурчин на висини до 800 фита у повољним метео условима. Лет је по свему судећи требало да буде вежба ауторотације али је у једном тренутку дошло до прекорачења максимално дозвољених броја обртаја ротора и мотора. Пилот је одлучио да изврши слетање из предострожности на најближи терен и том приликом је, вероватно, дошло до веће брзине пропадања хеликоптера, удара о тло уз удар ротора у горњу страну

репног конуса хеликоптера који је том приликом оштећен.

РУСИЈА УЛОЖИЛА ВЕТО НА ОСНИВАЊЕ СУДА О МАЛЕЗИЈСКОМ АВИОНУ

Русија је 29. јула уложила вето на резолуцију Савета безбедности Уједињених нација о оснивању међународног суда за утврђивање одговорности за обарање авиона „Малезија ерлајнс“, који је погођен 17. јула прошле године изнад источне Украјине, када је погинуло свих 298 путника и чланова посаде.

Од укупно 15 чланова Савета безбедности, 11 је гласало за резолуцију, коју су сачинили Малезија, Аустралија, Белгија, Холандија и Украјина, јавио је АФП. Русија је искористила право вета, а од гласања су се уздржали Кина, Ангола и Венецуела.

УЖАС У ТОКИЈУ ПАО АВИОН НА КУЋУ, ПОГИНУЛЕ ТРИ ОСОБЕ

Мали авион срушио се у стамбени део Токија и троје људи је погинуло, а јавни сервис НХК је јавио да су том приликом запаљене куће и аутомобили (26. 07. 2015). Телевизија је приказала снимке како ватрогасци и спасиоци претаражују задимљене остатаке спаљене куће на коју се срушио и преврнуо авион. Неколико других кућа у околини је такође тешко оштећено НХК наводи да су погинула два мушкарца у авиону, који је превозио петоро људи, као и жена која је била у једној од кућа, док је пет особа повређено. Ватрогасна служба Токија је саопштила да су пет кућа и најмање два аутомобила запаљена.

НЕСТАО ВОЈНИ ХЕЛИКОПТЕР СА 23 ОСОБЕ

Војни хеликоптер са 23 особе нестало је после полетања из главног града Лаоса, Вијентијана, пренела је државна новинска агенција КПЛ. У хеликоптеру с којим је веза изгубљена у понедељак, била су четири члана посаде и 19 путника. Према саопштењу Министарства одбране Лаоса, време је толико лоше да није могућ приступ подручју у којем је вероватно место несреће. Прошле године у Лаосу је приликом пада авиона погинуло пет особа, међу којима министар одбране Дуангшеј Фишит. (28. јул, Телеграф.рс/Бета)

ПОГИНУО ПИЛОТ, ДВОЈЕ ПОВРЕЂЕНО У ПАДУ АВИОНА У СЛОВАЧКОЈ

Пилот словачког војног хеликоптера погинуо је, а две особе су повређене када се летелица срушила на истоку Словачке, саопштили су војни извори.

Хеликоптер МИ-17, руске производње, срушио се у шумској, неприступачној области, у близини Гералтова,

села на истоку Словачке. Узрок ове несреће за сада није познат, пренео је АФП. „Два лица су повређена док је једно лице погинуло“, изјавио је заменик команданта генералштаба словачких војних снага генерал Петер Гајдош.

Ово је друга хеликоптерска несрећа у Словачкој за мање од две седмице.

У паду летелице 17. јула погинуле су четири особе. (Срна, 28. 07. 2015)

РУСКИ ПИЛОТ ПРЕЖИВЕО ЛЕДЕНИ ПАКАО - БОРИО СЕ СА ПОЛАРНИМ МЕДВЕДИМА!

Руског пилота Сергеја Ананова, који је сам кренуо на пут око света у својој летелици, спасао је канадска обалска стража на санти леда, два дана након што се његов хеликоптер срушио у море. Ананов прича како је морао да се бори са поларним медведима и хладноћом након што се његов покушај обарања рекорда умало завршио трагично.

Ананов је искусио оно што се назива контролисана несрећа током лета ка Гренланду у суботу. Пилот је напустио Москву средином јуна у лакој летелици, хеликоптеру типа „Робинсон Р-22“. Он је прешао 34.000 километара, а остало му је свега 4.000 да постане први соло пилот који је прелетео свет у лакој летелици. Па ипак, ствари су у неком моменту кренуле наопако.

Ананов је нагласио да је један од његових циљева био да оплови арктички круг. Додао је да није сигуран да ли ће покушати поново.

Пилот је касније дошао до руске амбасаде у Отави где су му помогли да замени своје изгубљене путне исправе како би могао да се врати у Русију.

Када се прочуло да ће имати финансијских тешкоћа, на инетренту је покренута крафтфондинг кампања након вести да је успео да се спасе. (28. 07. 2015)

ЧУДЕСНЕ ИНОВАЦИЈЕ - АМЕРИ СУШЕ ТЕРЕН ХЕЛИКОПТЕРОМ!

Натопљен терен обилним падавинама претио је да откаже утакмицу против Форт Лодердејла, а челници клуба су прибегли неуобичајеним мерама. Како би „осушили“ терен, они су употребили хеликоптер који је летео изнад траве. (26. ЈУЛ 2015- ВИДЕО)

“Ваздухопловни билтен” излази једном месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове одабрали, написали - приредили, уредили и припремили за штампу Златомир Грујић и Милан Ракић. Е-пошта: zlgurjic@gmail.com